

אמת קatty מרד, לכשיפוץ מעיינות חוצה (אגרת היבש"ט)

אוצר פנימי החסידות עם אוצרות גאניגדורות

מאורים נבחרים משכיות חמלה ושמועות נאות
כתבם וכליותם של רבינו הקדושים
מאורי החסידות וגאניגדורות
המכונים ומרוממים את האדם לעולמות נעלים
מנוקד ומפסק

נישואין

בהוצאת ישיבת אביך יעקב
מוסדות אור מאיר שמחה נהריה
מכון אור לישרים ירושלים

ידי אביך יעקב שם ריעזר אבנו ישראל בראשת גוטה (בראשי גוטה)

אחות אשתו, כדאמרין באלו נערות (לט): אמרה לי בת אבא סוראה כי נהמא אקוושא בחכמי, ובסנהדרון (דף יד) נמי אמרין איש ושתני נשים שאון מטילין לכיס אחד פגון רב פפה וכות אבא סוראה), אזל למקפה לה חתפתה (רש"י: רב פפה, לכית אבי הנערה לכתב חתפתה, ושם יפסק אביה ויכתב לה בנדונית מה שיקתב).

שמע יהודה בר מירימר, נפק אתה אתחזי לה. כי מטו לפתחה הוה קא מפטר منه (רש"י: יהודה נטל רשות מרוב פפה לחזר לאחוריו), אמר לה: גועל מר בהראי, תזיה (רש"י: רב פפה) דלא הוה ניחא ליה (רש"י: דלא ניחא ליה ליהודה למעל). אמר לה: Mai דעתך, משום דאמר לה שמואל לר' יהודה: שננא, לא תהוי בעבורך אחסנתא אפלו מברא בישא לברא טבא, דלא ידייע מא זרעא נפק منه, וכל שפנ מברא לברא (רש"י: והכא עבורי אחסנתא הו, שזה כותב לבתו מה שהיה ראי להורי של בנו), האי נמי פקנפא דרבנן היא, דאמר רבינו יוחנן משים ר' שמעון בן יוחאי (רש"י: לעיל שיקפץ אדם ויטן לבתו, וילך לה מקרא). אמר לה: קני ملي מדעתה, לעשינה נמי (רש"י: בחתמיה). אמר לה: אטו מי קאמינא לך דעול ועשיה? על ולא תעשייה קאמינא! אמר לה: מעלאי דידי הינו עשייה (רש"י: בניות עמק זהו עשי, שירבה לפסק בשビル כבוד).

אכפיה וועל (רש"י: רב פפה ליהודה בדברים עיל), אשתק ויתב. סבר ההוא מרתח רמתה (רש"י: סבר איה, אבא סוראה, האי דשתק יהודה מרתח רמתה שאין בנדונית).

שדוק

חשיבות מציאת שדוק

אמר רבי אלעזר, כל אדם שאין לו אשה אינו אדם, שנאמר (בראשית ה כ) זכר ונקבה בראם... ויקרא את שם אדם. [יבמות סג.]
ASHBACH RABBI YOSEI LAALIGA, AMAR LEI, ADM MIBIA ASHEH UZORTO LAADM? AMAR LEI, ADM MIBIA CHATIN, CHATIN COSS? PSHATON, PSHATON LOBESH? LA GEMZAT MAIRAH UNIYO VIMAZIKHTO UL REGELIO? [יבמות סג.]

אמר רבי חמא בר חנינא: פיו שגשא אדם Asheh - עונוטיו מתפרקין (רש"י: נסתמין, לשון זייפק), שנאמר (משל כי כב) 'מצא Asheh מצא טוב ויצק רצון מה'. [יבמות סג.]

אפו ההודעה

דההוא מרבען דਆסיק לה לבירה (רש"י: לשא לו אשה) כי רפה בר עלא, ואמרי לה רפה בר עלא אעסיק לה לבירה כי ההוא מרבען, ודרdeg משחא ארישא דרבנן בשעת מעשה (רש"י: שף שמן בראש הפלמידים). [כתובות יז:]

הכנת הפתחה

רב פפה אעסיק לה לבירה כי אבא סוראה (רש"י: חמיו היה, והשיא רב פפה לבנו

אzell יתב פרטני סרי שני כי רב. עד דאתא עיקרא דיביתחו (רש"י: נעשה עקרה, כן דרך העומדות עשר שנים بلا בעל). אמר רבבי: היכי נעבד? גורשה, יאמרו עניהם זו לשואה שמרה? נינסב אתחא אחרתי, יאמרו זו אשתו זו זונתו! בעי עליה רחמי ואטפיאת.

[כתובות סב:]

הווגנת בעיניו), כתבה לכל Mai דהוה לה. לטוף אמר לה: השטא נמי לא משתעי מר? ח"י דמר, לא שבקי מידי לנפשאי! אמר לה: אי מנא דידי, אפלו האי נמי דכתבת לא ניחא לי. אמר לה: השטא נמי אהדר بي! אמר לה: שוויי נפשך הדרנא לא קאמינא.

[כתובות נב:]

הכונות לחתונה מתוך תורה

רבי אמי ורבי אשי היו קא קטרין לה גננא לרבי אלעזר (רש"י: קושרין לו חפה, להשiao אשה), אמר להו: אדרכי והכי אול ואשמע מלחה דבי מדרשא, ואיתי ואימא לכה. אול אשכח לתנא דקתני קמה דרבי יוחנן: קרא וטעה ואינו יודע להיכן טעה, באמצע הפרק - ייחזר לראש (רש"י: בגון שהיה יודע שבפרק זה טעה ורקג, אבל איינו יודע באיזה מקום בו טעה), בין פרק לפפרק (רש"י: שיודע שגמר הפרשה ואחריך להתחילה פרשה אחרת, ואינו יודע באיזה מהן) - ייחזר לפפרק ראשון (רש"י: להפסק ראשון, וזהיא אם שמע), בין כתיבה לכתיבה (רש"י: שיודע שאחריך לומר יוכתבתם' ואינו יודע אם ראשון אם שני) - ייחזר לכתיבה ראשונה. אמר לה רבי יוחנן: לא שננו אלא שלא פתח בילען ירבו ימיכם', ירבו ימיכם', אבל פתח בילען ירבו ימיכם' - סוכה נקט ואתי. אתה ואמר להו. אמרו ליה: אלו לא באננו אלא לשמע דבר זה - דיןנו. [ברכות טז]

לפוד תורה טעם הגשוואין

רבי אעסיק לה לבירה כי רבי חייא (רש"י: להשיא בתו של רבי חייא), כי מטה למכתב כתבה נח נפשה דרביבא. אמר רבי: חס ושלום פסולה איבא? (רש"י: שלא היה מהאגנים לזוג אחד). יתבו וענו במשפחות, רבי אמי משפטיה בן אביתל, ורבי חייא אמי משמעי אחיו דוד (רש"י: בן דוד היה, אביתל שם אשת דוד, ורבי חייא אמי משמעי, וזהו הפסול, שרבי היה מבית דוד, ולא היה בת הבאה ממשמעי הונגה לבנו, שלא היה בת מלכים).

אzell אעסיק לה לבירה כי ר' יוסי בן זמרא, פסקו לה פרטני סרי שניין למיזל בבי רב (רש"י: קדם שיכנס), אחלפוה קפה (רש"י: העבירו הנערה לפניה החתן), אמר להו: אכנס שת שניין. אחלפוה קפה, אמר להו: אכנס וחדר אול. הנה קא מכסף מאביה אמר לה: בגין, דעת קונה יש בה (רש"י: שאמר להרחק זמן חפתו ויחזר וקרבה מרוב חפת בלתו), מעקרא כתיב (שמות טז י) 'תבאמו ותטעמו', ולבסוף כתיב (שם כה ח) 'ועשו לי מקדש ושכנתני בתוכם'.

לקט חז"ל

בן הוזג

משבחה, اي בתורה משפטעי קרא, כמה טובה
אשה טוביה שהתורה גמלה בה. [יבמות סג:]

מתנה טוביה

כתב בספר בן סירא: אשה טוביה מתנה
טוביה לבעה, וכתיב: טוביה בליך
ירא אללים תנמן. [יבמות סג:]

בת פהו

תניא, רבי שמעון אומר, כל סעודה שאינה
של מצוה - אין תלמיד חכם רשאי
להנות ממנה. בגין מי? אמר רבי יוחנן:
 בגין בת פהן לישראלי, ובת תלמיד חכם לעם
הארץ. דאמר רבי יוחנן: בת פהן לישראלי -
 אין זוגין עוללה יפה. מי היא? אמר רב
قدسא: או אלמנה או גרושה או זרע אין לה.
 במתניתא תניא: קוברה או קבורתו, או
 מביאתו לידי עניות.

אינו? וזה אמר רבי יוחנן: הרוצה שיתעורר
 - ידקק בזרכו של אהרן, כל שנין
 שתורה וכחנה מעשרתן. לא קשיא: הא -
 בתלמיד חכם, הא - בעם הארץ. רבי יהושע
 נסב בחנṭא, חלש. אמר: לא ניח לה לאחר
 דדקק בזרכה, דחויה לה חנṭא כי אנא. רב
 אידי בר אבין נסב בחנṭא, נפקו מנה תרי בני
 סמיכי, רב ששת ברה דבר אידי ורבי יהושע
 בירה דבר אידי.

אמר רב פפא: اي לא נסיבנא בחנṭא לא
 אעתרי. אמר רב כהנא: اي לא נסיבנא

הכנות קרשי החפה

אשקל דרשפק חريب ביטר, דהו נהני כי
 הוה מתילד ינוקא שתלי ארז,
 ינוקתא - שתלי תורניתא, וכי הוה מנסקי,
 קראי ליה ועבדי גננא. יומא חד הוה קא
 חלפא ברפה דקיסר, אפרק שקא דרשפק, קצז
 ארז ועילו לה, אותו נפול עליה מחינהו.
 אותו אמרו לה לקיסר: מרדך בך יהודאי! אתה
 עליה. [גיטין ט]

בנייה בית חתנות

אי זה בניין של שמחה - זה הבונה בית חתנות
 לבנו (יש"י: לעשות חפתה). [חנניא יד:]

בן האג

מצא או מוצא

על זאת יתרפל כל חסיד אליך לעת מצא'
(תהלים לב ו), אמר רבי חנינא: לעת מצא -
 זו אשה, שנאמר: (משל יה כב) 'מצא אשה מצא
 טוב'. בمعרבה, כי נסב אנש אתחא, אמר לי לה
 ה כי: 'מצא' או 'מווץ'? מצא - דכתיב 'מצא'
 אשה מצא טוב ויפק רצון מה", מוץ דכתיב
(קהלת ז כ) 'ימוץ אני מר ממות את האשה'.
 [ברכות ח.]

כמה טוביה אשה טוביה - דכתיב (משל יה כב)
 'מצא אשה מצא טוב', اي בגאות
 משפטעי קרא, כמה טוביה אשה טוביה שהפתוו

יבדק אחיך

אמר ר' בא: הנושא אשה צריך שיבדק באהיה, שנאמר (שמות ו כ) עייקח אהרן את אלישבע בת עמיינך אחות נחשות, מפשמעו שנאמר בת עמיינך, אני יודע שאחות נחשות היא? מה תלמוד לומר אחות נחשות? מפנין, שהנושא אשה צריך שיבדק נחשות? מפנין, רבנן דומין לאחיו האמ. וכבא באחיה. תנא: רב בנים דומין לאחיו האמ. וכבא בתראי קין.

שדוק עם קרובה

ר' יוסי הגלילי היה נסיב לברחת דאתתמה, והות מבזה לה, אמרין לה תלמידוי שבקה, אמר לית לי מה נפנ לה פרנה, אמרין ליה און יבין פורנה, יהבון ליה ושבקה, אנסבת לסרטיוטא דקראפה, בסופה אחישר והות ציריה בידה ומחרורה לה על שבקה דקראפה, כיון דהתות מטה בשקה דרב' יוסי הגלילי הוות קימה לה, אריגש בה يوم קדרמי ויום תנין ושרי מחי לה, נחת ר' יוסי הגלילי לקלחון, אמר לה למה אתה מחי לה, אמר לה כל יום היא מובודה פרנסתה דהונן שבקה מנין, כיון דשמע ר' יוסי הגלילי בן נסבון ויibern בחד אתר, והותה מפרנס להונן מן דידה על שם יומברך לא תחולם' ישעה מה צ. נבר' י. ב

לשם שמים

אמר ר' אחא כל הנושא אשה בשרה, אבלו קים כל התורה כלה מראש ועד סוף, ועליו הוא אומר אשתה בגפן פריה וגוי'

כהנתא - לא גלאי. אמרו ליה: זה לא מקום תורה גלית! - לא גלאי ברגלו אנשי (רש"י: שאר תלמידים יוצאים מדףן, ואני יצאת עלי כרתי, מהמת מרדין ואימת מלכות). [פסחים ט].

ברורים לפני סגירת שדוק

אמר רב פפא... מתן נסב אתתא (רש"י: המתן עד שתבדק מעשיה שלא תהא רעה וקונטרנית), נחת דרגא נסב אתתא (רש"י: לא תקח אשה חשובה ממקה, שמא לא תתקבל עליה). [יבמות טג].

יחס

זעירי היה קא משתחמט מגה דרבי יוחנן, וזהו אמר לה נסב ברפי (רש"י: ולא היה חוץ בה, מפני שהוא הארץ ישראל והוא היה מבבל). יומא חד הו קאצלי בארכא, מטו לעירקמא דמאי, ארכבה לרבי יוחנן אכתפה וקא מעבר לה. אמר לה: אורייתן בשירה, בנטין לא בשרן? (רש"י: תלמידי אתה ותורתך בשירה לר' ובתי איןך חוץ). מי דעתך? אילימא מדתנן: שעירה ייחסין עלו מבבל, ביהני לווי (רש"י: שאטה מחייב בבל במייחסים דתנן שעירה ייחסין כי' וסבירו אתה שעלו כל הפסולין) אטו ביהני לווי ושראלי כלחוו סלקו? כי היכי דאשתתייר מהני, אשתייר Napoli מהני. אשתמיטהה היא דאמר רבי אלעזר: לא עליה עזרא מבבל עד שעשאה בסלת נקיה וועליה. [קידושין עא]:

מידי דינה אקדושא (רש"י). ביוון דבלשותן קדשה היא קדושה היום, חתמין בה כי הtmp, ובנה היא חתמין מושם ריש בה הפסק, גאון כי הוא יום תחלה למקראי קדש). כתובות זו

(halbim כה ג, ולפיכך נכתבה אשת חיל מלא"ף
ועוד פ"ו. [מדרש זוטא - רות ד]

גשם ברכות שבע ברכות

תנו רבנן: מברכין ברכת חתנים בעשרה כל שבעה. אמר رب יהודה: ויהוא, שבאו פנים חדשות. מי מברך? אמר رب יהודה: בא"י אמרה שהכל ברא לבבוזו; והוא צלם האדם; ואשר יצר את האדם בצלמו בצלם דמות פבנינו, והתקין לו מנו בניין ערי עד, ברוך אתה ה' יוצר האדם; שוש תישיש ותגל העקרה, בקבוץ בנייה לתוכה בשמה, ברוך אתה ה' משפטך ציון בבניהם; שפט תשפט רעים האהיבים, כשליך יצירך בון עדן מקדם, ברוך אתה ה' אמרה, אשר ברא וכלה; ברוך אתה ה' אמרה, אשר ברא ששון ושםחה, חתן וכלה, גילה, רפה, דיאת, חרודה, אהבה ואחותה ושלום ורעות, מהרה אלתנו ישמע בעריה יהודה ובחוצותה הי' אלתנו קול שzon וקול שםחה, קול חתן ירושלים קול מצחאות חתנים מחתפתם וגערים ממשתה נגינתם, בא"י משפט חתן עם הכל. [כתובות ז: ח]

אפס אמירת הברכות

לוי אקלע לבי רבבי בהלויה דרבינו שמעון ברה, ברוך חמש (רש"י: שהכל, ואשר

ברכות אروسין ונשואין

זמן הברכות

תנו רבנן: מברכין ברכת חתנים בבית חתנים (רש"י: בשנכנסה לחפת נשואין). רבי יהודה אומר: אף בבית האروسין מברכין אותה (רש"י: כשהמקדשה מברכין כל ברכת חתנים כדרמה). אמר אביי: וביהודה שנגו, מפני שמתייחדר עמה (רש"י: באروسין כדי שהיא לבו גס בה כדרמן, לפיכך מברכין ברכת חתנים מתחלה, ומתנית במקצת כליה, שלא בלא ברכה אסורה לבעלת בנדח). פניא אמר: מברכין ברכת חתנים בבית חתנים, וברכת אروسין בבית האروسין. [כתובות ז: ז]

גשם הברכות

ברכת האروسין מי מברך? בין בר רב אדא ורבה בר רב אדא, תרוייה משמה דרב יהודה אמרו: בא"י אמרה אשר קדשנו במצותו וצוננו על העירות, ולאסר לנו את האروسות, והתיר לנו את הנשיאות על ידי חופה וקדושין. רב אחא ברה דרבא מסים בה משמה דרב יהודה: בא"י מקדש ישראל על ידי חופה וקדושין. מאן דלא חtmp, מיד דינה אברכת פרות ואברכת מצות, ומאן דחtmp,